

LA SETMANA DE LA BIODIVERSITAT

Antoni Aguilera*

La situació s'assembla a allò de les conjuncions astrals, però amb la diferència que ací sembla que no hi ha cap dinàmica celeste que la produeca. El cas és que la setmana del 14 al 19 d'octubre es va produir una conjunció de Biodiversitat. Al Canadà tenia lloc la convenció anual de la UICN, una de les organitzacions més importants en el tema, a Itàlia hi havia un congrés internacional sobre la Biodiversitat organitzat per F. di Castri, i a València apareix el número 15 de la revista MÈTODE amb un tema monogràfic: *Biodiversitat. El padró natural*. Encara, per acabar de fer el ple al 4, a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo tenia lloc un curs amb el títol "Conservació de la biodiversitat davant el canvi global".

D'ençà que es firmà el tractat de Rio sobre la Biodiversitat, molt ha plogut i, en part, aquesta pluja ha servit per netejar la cara al tractament que es fa de la Biodiversitat. Molts dels tabús que constituïen la base doctrinal de moltes organitzacions conservacionistes, com aquell que deia que la conservació de la biodiversitat solament afectava les poblacions naturals, han estat raonablement replantejats i avui dia el concepte comprèn, lògicament, totes aquelles manifestacions de la vida, tant aquella present als ecosistemes naturals com aquella que ha estat modificada per l'home. Ara, a ningú, no li resulta estrany, per exemple, pensar en la necessitat d'incloure en la biodiversitat, i així mateix de conservar-les, les races agrícoles locals (*landraces*) i els parents silvestres de les plantes cultivades, un patrimoni valuósíssim que es perd a marxes forçades. Aquestes races agrícoles locals i espècies ancestrals han de tenir un paper important en la planificació d'una "agricultura sostenible", basada en els sistemes tradicionals d'agricultura, on s'emfasitze l'estabilitat de la producció i la preservació de la diversitat genètica davant les quotes de producció.

També s'ha esvaït aquell ideal dels ecosistemes verges (*wilderness*) on la mà de l'home no arriba mai. Ara som més conscients que s'ha abusat de la idea que la conservació dels "ecosistemes verges" és la part més important de la solució per a la millora del planeta, a partir de la presumpció de saber què s'ha de conservar i com ha de ser gestionat. En la seua conferència, A. Gómez-Pompa, de la Universitat de Riverside, exposà que el concepte d'ecosistema verge o no alterat és principalment una percepció

urbana, la visió d'una gent separada del medi natural. Els habitants de les àrees rurals tenen diferents visions de les zones que els *urbanites* designen com a "verges". Per als grups indígenes tropicals, per exemple, la "selva verge" no és un ecosistema intacte, és simplement sa casa.

Que cal canviar la forma de relacionar-nos amb el medi ambient, amb la biodiversitat en definitiva, és una afirmació que ningú mínimament format i compromès amb l'estudi o la conservació no s'atreveria a negar. Algunes experiències com les relacionades amb l'ecoturisme es presenten com a alternatives per a arribar a un compromís entre explotació i conservació. Una experiència especialment significativa és la que es va portar a terme a Costa Rica i sobre la qual A. Báez realitzà una interessant exposició.

També s'ha abandonat la idea que la biodiversitat semblava un patrimoni quasi privatiu de les zones intertropicals. No podem oblidar el fet que allí és on es conserva el gros de la biodiversitat mundial, però de la mateixa manera cal adonar-nos que, si mirem a la rebotiga, en aquest cas el territori europeu o mediterrani, veurem que també és farcit de biodiversitat i en molts casos amb greu perill. L'exemple de l'horta de València, si més no, desenvolupat per la Universitat de València, és un bon exemple per a quasi qualsevol tipus de biodiversitat.

Un espai del curs fou dedicat a la importància cada vegada major que s'atorga als hàbitats urbans i periurbans en la conservació de la biodiversitat i com, de vegades, dins de l'àmbit urbà hi ha taxes de biodiversitat importants, un aspecte extensament tractat per V. Heywood, de la Universitat de Reading, i per J. Izco, de la Universitat de Santiago de Compostel·la. Els jardins botànics per exemple, majoritàriament implantats al si de les ciutats, com fou posat en relleu per F. Raimondo, del Jardí Botànic de Palermo, i M. Costa, de la Universitat de València, no solament atresoren una gran biodiversitat sinó que a més tenen com a missió per al segle XXI, precisament, el fet de desenvolupar un paper primordial en la conservació de la biodiversitat.

*Jardí Botànic de la Universitat de València i Dpt. de Biologia Vegetal.
E-mail: Antoni.Aguilera@uv.es